

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI



MEGEP

(MESLEKİ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN
GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ)

EL SANATLARI TEKNOLOJİSİ

DESEN PANOSU

ANKARA 2007

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen modüller;

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 02.06.2006 tarih ve 269 sayılı Kararı ile onaylanan, Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında kademeli olarak yaygınlaştırılan 42 alan ve 192 dala ait çerçeve öğretim programlarında amaçlanan mesleki yeterlikleri kazandırmaya yönelik geliştirilmiş öğretim materyalleridir (Ders Notlarıdır).
- Modüller, bireylere mesleki yeterlik kazandırmak ve bireysel öğrenmeye rehberlik etmek amacıyla öğrenme materyali olarak hazırlanmış, denenmek ve geliştirilmek üzere Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır.
- Modüller teknolojik gelişmelere paralel olarak, amaçlanan yeterliği kazandırmak koşulu ile eğitim öğretim sırasında geliştirilebilir ve yapılması önerilen değişiklikler Bakanlıkta ilgili birime bildirilir.
- Örgün ve yaygın eğitim kurumları, işletmeler ve kendi kendine mesleki yeterlik kazanmak isteyen bireyler modüllere internet üzerinden ulaşılabilir.
- Basılmış modüller, eğitim kurumlarında öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılır.
- Modüller hiçbir şekilde ticari amaçla kullanılamaz ve ücret karşılığında satılamaz.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	iii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ- 1	3
1. CANSIZ MODEL ETÜTLERİNDEN DESEN ÇİZME	3
1.1. Cansız Etütler ile İlgili Tanımlar.....	3
1.1.1. Obje.....	3
1.1.2. Ölçü ve Oran.....	3
1.1.3. Çizgi	3
1.1.4. Desen.....	3
1.1.5. Eskiz	4
1.1.6. Etüt.....	4
1.1.7. Kompozisyon.....	4
1.1.8. Kalıp.....	4
1.2. Desen Çiziminde Kullanılan Araç Gereçler	4
1.3. Açık Koyu	5
1.4. Işık -Gölge	5
1.5. Renkli Etüt Çalışmaları	6
1.5.1. Kara Kalem İle.....	6
1.5.2. Guvaş Boya İle.....	6
1.5.3. Kuru Kalem İle	6
1.6. Geometrik Biçimler.....	7
UYGULAMA FAALİYETİ.....	8
ÖĞRENME FAALİYETİ- 2	11
2. ESKİ İŞLEMELERDEN DESEN ÇİZME	11
2.1. Desen Çiziminde Kullanılan Araç ve Gereçler	11
2.2. Eski İşlemelerin Önemi ve Özellikleri	11
2.2.1. Desen Özelliği.....	12
2.2.2. Renk Özelliği	12
2.2.3. İplik Özelliği.....	12
2.2.4. Kumaş Özelliği	12
2.2.5. Uygulanan Teknik Özelliği.....	12
2.3. Desenin Birebir Aynısını Çizme (Röprodüksiyon).....	13
2.4. Modernize Etme (Modernizasyon).....	13
2.5. Kompozisyon Hazırlama	13
2.6. Kalıp Hazırlama	13
2.7. Renklendirme.....	13
2.8. Açık Koyu	13
UYGULAMA FAALİYETİ.....	14
ÖĞRENME FAALİYETİ- 3	18
3. İŞLEME TEKNİKLERİNE GÖRE DESEN ÇİZME	18
3.1. Desen Araştırması.....	18
3.2. Desen Çiziminde Kullanılan Araç Gereçler	18
3.3. İşleme Teknikleri	19
3.3.1. Basit Nakış İğne Tekniklerinin Desen Özelliği	19
UYGULAMA FAALİYETİ.....	20
3.3.2. Türk İşinin Desen Özelliği	22

UYGULAMA FAALİYETİ.....	22
3.3.3. Hesap İşinin Desen Özelliği	24
UYGULAMA FAALİYETİ.....	24
UYGULAMA FAALİYETİ.....	26
3.3.4. Maraş İşinin Desen Özelliği	26
3.3.5. Çin İğnesinin Desen Özelliği.....	28
UYGULAMA FAALİYETİ.....	28
3.3.6. Aplikenin Desen Özelliği	30
3.3.7. Beyaz İşin Desen Özelliği	32
UYGULAMA FAALİYETİ.....	32
3.3.8. Antep İşinin Desen Özelliği.....	34
UYGULAMA FAALİYETİ.....	34
UYGULAMA FAALİYETİ.....	36
3.3.9. Kordon Tutturma ve Astragan İşinin Desen Özelliği.....	36
3.3.10. Kum İğnesinin Desen Özelliği.....	38
UYGULAMA FAALİYETİ.....	38
3.3.11. Pul Boncuk Dikiş Tekniklerinin Desen Özelliği.....	40
UYGULAMA FAALİYETİ.....	40
3.4. Renklendirme.....	41
ÖĞRENME FAALİYETİ- 4	44
4. ÜRÜNE UYGUN DESEN ÇİZME	44
4.1. Nakışlı Ürün Çeşitleri.....	44
4.1.1. Dekoratif Örtüler ve Ürünler	44
4.1.2. Giyim ve Aksesuarları.....	45
4.1.3. Ev Tekstili	45
4.2. Kalıp Hazırlama	45
4.3. Kompozisyon	45
4.4. Renklendirme.....	45
UYGULAMA FAALİYETİ.....	46
MODÜL DEĞERLENDİRME.....	48
KAYNAKÇA	52

AÇIKLAMALAR

KOD	214T00066
ALAN	El Sanatları Teknolojisi
DAL/ MESLEK	El Ve Makine Nakışı-Sanayi Nakışı
MODÜLÜN ADI	Desen Panosu
MODÜLÜN TANIMI	Cansız model etütlerinden desen çizme, eski işlemlerden desen çizme, işleme tekniklerine göre desen çizme, ürüne uygun desen çizme konularının anlatıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/32
ÖN KOŞUL	
YETERLİK	Desen Panosu Hazırlamak
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Gerekli ortam sağlandığında etütün aslına, desenin orijinalliğine, işleme tekniğine ve ürüne uygun olarak; cansız model etütlerinden, eski işlemlerden desenler oluşturup bu desenleri ürüne ve işleme tekniklerine göre çizebileceksiniz. Amaçlar 1. Aslına uygun olarak cansız model etütlerinden çizimler yapıp desen oluşturabileceksiniz. 2. Desenin orijinalliğini bozmadan eski işlemlerden desen oluşturabileceksiniz. 3. İşleme tekniklerine uygun olarak desen çizebileceksiniz. 4. Ürüne uygun olarak desen çizimi yapabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Aydınlık, temiz atölye Donanım: Işıklı masa, desen kitapları, fotoğraf, dergi, yapılmış ürün örnekleri, renk katalogları, parşömen kâğıdı, çizimde kullanılan malzemeler, renkli kalemler makas
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modülün içinde yer alan her faaliyetten sonra, verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz. Modül sonunda ise kazandığınız bilgi ve becerileri ölçmek amacıyla öğretmeniniz tarafından hazırlanacak ölçme araçları ile değerlendirileceksiniz.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Nakış tasarımı dersi içinde yer alan bu modül, temel nakış tekniğine uygun nakışlı ürün tasarımları oluşturmada büyük önemi olan desen hazırlamayı anlatmaktadır.

Burada öğreneceğiniz temel bilgiler doğrultusunda, etüdün aslına, desenin orijinalliğine, işleme tekniğine ve ürüne uygun olarak cansız model etütlerinden, eski işlemelerden desenler oluşturup, bu desenleri ürüne ve işleme tekniklerine göre çizebilme bilgi ve becerisine sahip olacaksınız.

Unutmayınız ki, yapılan bir işin görüntüsünün güzelliği, işlemeye başlamadan önce desenin itina ile hazırlanmasıyla mümkündür. Siz de bu faaliyeti başarıyla tamamladığınızda aslına, tekniğine ve ürüne uygun, aynı zamanda kısa sürede desen hazırlayabilir, hayatınızın her alanında kullanabileceğiniz gibi ekonomik olarak gelir de sağlayabilirsiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ- 1

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında, aslına uygun olarak cansız model etütlerinden çizimler yapıp desen oluşturabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Ø Doğadan obje örnekleri araştırınız.
- Ø Bu örnekleri sınıfta arkadaşlarınızla inceleyiniz.
- Ø Yaptığınız araştırmalardan etüt çizimleri için uygun olanını seçiniz.

1. CANSIZ MODEL ETÜTLERİNDEN DESEN ÇİZME

1.1. Cansız Etütler ile İlgili Tanımlar

1.1.1. Objeler

Doğada bulunan eni, boyu ve yüksekliği olan, uzayda yer kaplayan hacmi bulunan her nesneye obje denir. Kısaca resme konu olan, model olan her şeydir.

1.1.2. Ölçü ve Oran

Büyüklik, nicelik, derece bakımından iki şey arasında, ya da parça ile tüm arasında bulunan bağıntının karşılaştırılmasıdır.

1.1.3. Çizgi

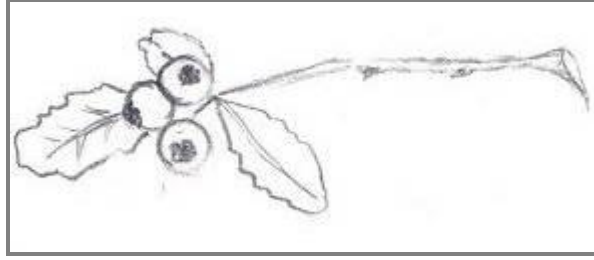
Eşyaların sınırlarını, şekillerin yapısını, oluşumunu gösterebilmek için noktaların yan yana gelmesiyle oluşan, süreklilik gösteren, noktalar bileşimidir. Tek boyutludur, derinliği ve genişliği yoktur.

1.1.4. Desen

Renk kaygısı olmaksızın nesnelere biçimlerini canlandıran resimdir. Işık-gölgeler, çizgiler, lekeler yardımıyla uygulanır. Renk düşünülmeden yapılır.

1.1.5. Eskiz

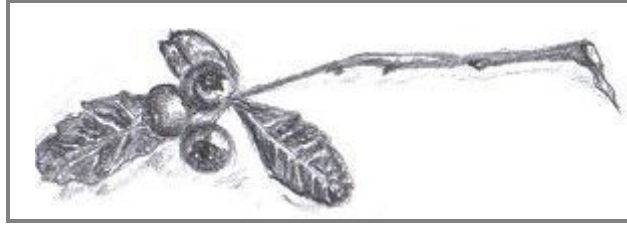
Görsel sanatlar alanında esas çalışmaya geçmeden önce, kısa sürede yapılan, ayrıntı göstermeyen resim ve ön taslak çalışmalarıdır (Şekil 1.1).



Şekil 1. 1: Eskiz örneği

1.1.6. Etüt

Modele bağlı kalınarak uzun sürede yapılan, ayrıntılı (ışık-gölge) desen çalışmalarıdır.



Şekil 1. 2:Etüt örneği

1.1.7. Kompozisyon

Bir yapıtı oluşturan parçaların bir düzen gösterecek biçimde bir araya getirilmesidir. Kompozisyonda en önemli unsur, parçaların bir bütün oluşturması, parçaların birbirine uyumsuz ve yabancı olmamasıdır.

1.1.8. Kalıp

Herhangi bir şeyin yapımında, şekline uygun birebir ölçüleriyle hazırlanan parçalara denir. Desende kalıp ise ürünün birebir ölçülerinde parşömen kâğıdına hazırlanmış şeklidir. Ayakkabı kalıbı, çiçek kalıbı, giysi kalıbı gibi.

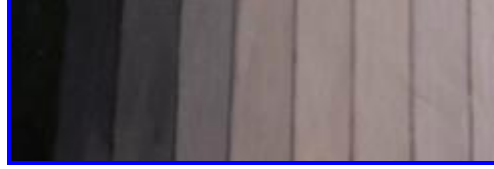
1.2. Desen Çiziminde Kullanılan Araç Gereçler

- Ø Kurşun kalemler; sert (H), normal (HB) ve yumuşak (B), olmak üzere üç çeşittir.
- Ø Kâğıtlar; resim kâğıdı, parşömen kâğıdı

- Ø Etüdü yapılacak obje
- Ø Boyalar; guvaş boya, kuru kalem
- Ø Fırça
- Ø Silgi
- Ø Pergel cetvel, gönye

1.3. Açık Koyu

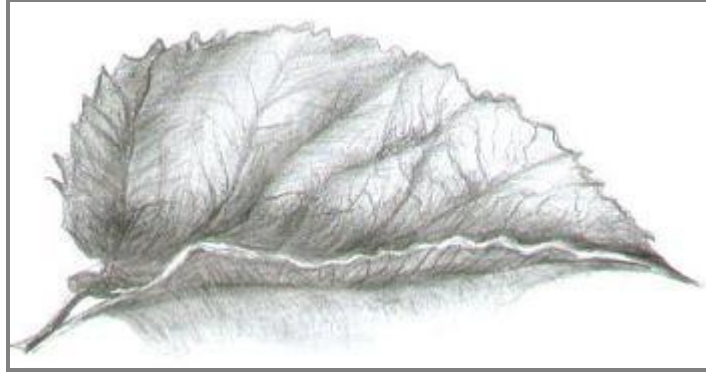
Bir an için doğada renklerin yok olduğunu varsayırsa geriye kalan şey açık ve koyudur. Tüm nesnelere açık, koyu, orta değerleriyle görüneceklerdir. Siyah-beyaz fotoğraf iyi bir örnektir. Resimden de renk kaldırıldığında geriye açık-koyu değerler kalacaktır. Açık koyu bir rengin ışıktan gölgeye geçerken aldığı ton dereceleri.



Şekil 1.3

1.4. Işık -Gölge

Işığın etkisiyle nesnelere üzerinde belirgen ışıklı ya da gölgeli oluşumdur. Işık alan yerler aydınlık, almayan yerler karanlıktır. Işığın nesnelere üzerinde yayılırken oluşturduğu açık orta, koyu ton değerleridir. Aydınlıktan karanlığa doğru orta değerler yer alır.



Şekil 1.4

1.5. Renkli Etüt Çalışmaları

1.5.1. Kara Kalem İle

Desenin kurşun kalem ve kömür kalemle ışık gölge ve kontur çalışmasıdır. Işık alan yerlerini açık, gölge olan yerlerini koyu olarak işlemesidir.

1.5.2. Guvaş Boya İle

Kapatıcı ve kolay bir tekniktir. Guvaş boyada kıvam önemli faktördür. Yoğun biçimde kullanıldığında çatlama yapar. Su ile çok az inceltir. Fırçadan akmakla akmamak arası bir kıvamda hazırlanmalıdır. Açık tonlar beyazla, koyu tonlarda renge siyah katılarak elde edilir (açık koyu). Ayrıca ışıklı yerlerde sarı, turuncu, gölgeli yerlerde mavi mor, renkler kullanılabilir (ışık gölge).



Resim 1.1: Guvaş Boya Çalışması

1.5.3. Kuru Kalem İle

Kuru kalem tekniği, kara kalem tekniğinin renkli kuru kalemlerle çalışılmasıdır.

1.6. Geometrik Biçimler

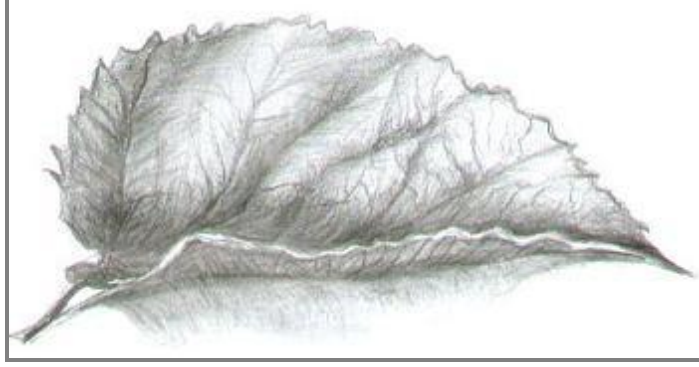
Kare, daire, üçgen, dikdörtgen gibi geometrik şekillerin bir form oluşturacak şekilde bir araya getirilmesidir. Geometrik şekiller daha çok eski Türk işlemlerinde, halı, kilim, sumak gibi tekniklerin süslemesinde kullanılmıştır.



Resim 1.2: Geometrik Biçimlerden Desen

UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıdaki uygulamaları yapınız




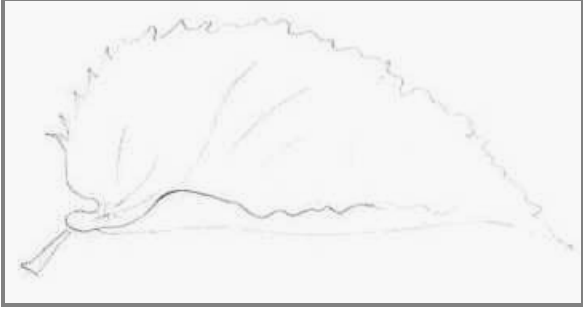

Şekil 1.5

Kullanılacak araç gereçler

- Ø Resim kâğıdı (25)
- Ø Resim kalemi (2B, 3B)
- Ø Silgi
- Ø Cetvel

Objelerden Etüt Uygulaması

İşlem Basamakları	Öneriler
Ø Kullanılacak araç gereci hazırlayınız.	
Ø Objeyi zemin üzerine yerleştirerek kompozisyon oluşturunuz.	Ø Kompozisyon kurallarını göz önünde bulundurunuz. 
Ø Objenin eskiz çizimini	Ø Objeyi dikkatlice inceleyiniz.

yapınız.	 <p style="text-align: center;">Şekil 1.6</p>
Ø Kaleminizi biraz yan tutarak yumuşak gölgeleme yapınız.	Ø Gölgeleme yaparken yumuşak ve dairesel olmasına dikkat ediniz.
Ø Işığın geldiği yerleri açık, gölge olan yerleri koyu olarak belirginleştiriniz.	Ø Işığın geldiği alanı mümkün olduğunca açık bırakınız.
Ø Son olarak objenin en koyu kısmını ve dış kenar çizgisini koyulaştırınız.	 <p style="text-align: center;">Şekil 1.7</p>

NOT: Farklı ışık değerleriyle farklı objeler çiziniz. Bu alıştırmalar sizin objelerle ışık gölge, açık koyu arasındaki ilişkileri anlamanızı kolaylaştırır.

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Kontrol Listesi

Uygulama faaliyetinde, yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz ya da arkadaşlarınızla değişerek değerlendiriniz.

İşlem Nu	Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1	Kullanılacak araç gereci hazırladınız mı?		
2	Kompozisyon oluşturduunuz mu?		
3	Objenin eskiz çizimini yaptınız mı?		
4	Gölgeleme yaparken yumuşak ve dairesel olmasına dikkat ettiniz mi?		
5	Işığın geldiği yerleri açık, gölge olan yerleri koyu olarak belirttiniz mi?		
6	Objenin en koyu ve dış kenar çizgisini koyulaştırdınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrarlayınız. Cevaplarınızın tamamı evet ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ- 2

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında, desenin orijinalliğini bozmadan, eski işlemlerden desen çizebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Ø Müzelerden, antikacıardan ve dergilerden eski işleme deseni araştırınız.

2. ESKİ İŞLEMELERDEN DESEN ÇİZME



Resim 2.1

2.1. Desen Çiziminde Kullanılan Araç ve Gereçler

- Ø Kurşun kalemler; sert (H), normal (HB) ve yumuşak (B) olmak üzere üç çeşittir.
- Ø Kâğıtlar; resim kâğıdı, parşömen kâğıdı.
- Ø Pergel, cetvel, gönye.
- Ø Renkli boya kalemleri
- Ø Eski işleme örnekleri

2.2. Eski İşlemelerin Önemi ve Özellikleri

Eski işlemler geçmiş kültürümüzü ve yaşayışımızı bugüne taşıması açısından büyük önem taşır. Geleneksel biçimler, motiflerin Anadolu kadınının sanatsal anlatım gücüyle birleşmesi sonucunda oluşmuştur. Tekniğin ilerlemesi ve zevklerin değişmesine rağmen eski işlemlerin motif ve desenleri ilham kaynağı olaya devam etmektedir.

2.2.1. Desen Özelliği

Eski işlemeleri incelediğimizde, desen özelliğini genellikle doğadan aldığını görölmektedir. Türk kadını, doğada gördüğü, beğendiği her şeyi stilize etmiş ve renklendirmiştir. En çok görölen motifler; gül, lale, karanfil, sümböl, yasemin, şeftali çiçeği, narçiçeği gibi daha birçok çiçeği başarıyla kullanmış, aynı zamanda nar, üzüm, karpuz, armut gibi meyveler de işlemelere konu olmuştur. Desenlerde, selvi, çam, çınar, söğüt, palmye ağaçlarının da yeri önemlidir.

Yapraklar içine küçük çiçek motiflerinin yerleştirilmesi, içi tohumlu meyvelerin, ayrıntının değil de esas hatların ön plana çıkması, eski işlemelerin motif özelliğini teşkil eder. Çizgiler ince, zarif ve kıvraktır.

2.2.2. Renk Özelliği

Eski işlemelerde renk, desen kadar önemli yer tutmaktadır. Gök mavisi, beyaz, siyah, hardal rengi, yağ yeşili, mavi, krem rengi, kahverengi, kiremit rengi, pembe, turuncu, zeytin yeşili, koyu yeşil, kızıl kahve gibi renkler yoğun bir şekilde kullanılmış, yüzyıllara göre farklılık göstermiştir. En sık kullanılan renk ise kırmızı olmuştur. Motifin doğal rengine her zaman uyulmamıştır. Mavi ağaçlar, kırmızı yapraklar, yeşil güller, mor deniz ortaya çıkmıştır. Bunun sebebi, sabah güneş doğarken etkili olan renkleri tercih etmeleridir. İşlemelerde genellikle pastel renkler kullanılmış, koyu renkler çerçeve ve damarlarda uygulanmıştır. Sim ve sırmaya da büyük ölçüde yer verilmiştir.

2.2.3. İplik Özelliği

Eski işlemelerde, işleme her zaman ipek iplikle yapılmıştır. Renk özelliğini bozmadan bu güne kadar gelişinin nedeni, ipliklerinin bitkisel boyalar ile boyanmasıdır. Aynı zamanda çok miktarda sim, sırma ve madeni tel kullanılmıştır.

2.2.4.Kumaş Özelliği

Eski işlemelerde genellikle ince desensiz keten kumaş, ipek kumaş, pamuklu dokumalar, bürümcük, atlas ve kadife kullanılmıştır.

İster keten, ister pamuklu, isterse ipek kullanılsın malzeme her zaman kendi doğal esmer rengine bırakılmış, asla ağartılmamıştır.

2.2.5. Uygulanan Teknik Özelliği

Eski işlemelerin tekniği konusunda řu bilgileri verilebilir. İşlemelerin tersi ve yüzü yoktur. İplikler son derece beceriyle gizli dikişle düğümlenir. Motiflerin etrafından koyu kahverengi, siyah ya da motifin kendi renginin bir ton koyusu ile çerçevelemektedir. Bu çerçeveye gözeme denir.

2.3. Desenin Birebir Aynısını Çizme (Röprodüksiyon)

Röprodüksiyon, bir sanat eserinin aslına sadık kalınarak taklidini yapma ya da çoğaltma işlemidir. Eski işlemlerden desen hazırlarken, aynı şekilde desenin aslına sadık kalarak, desene ekleme veya çıkarma yapmadan desen olduğu gibi çizilecektir.

2.4. Modernize Etme (Modernizasyon)

Sanat değeri olan eski eserlerin karakterini bozmadan yaşanan çağa, kişinin zevkine ve sanat anlayışına uygun olarak yeniden düzenleme işlemine modernizasyon denir. Modernize yapmak için faydalanılan eserden, desen, renk ve kompozisyon bakımından özünü bozmadan yararlanılmalıdır.

2.5. Kompozisyon Hazırlama

Motif veya motiflerin, bir bütün oluşturacak biçimde düzenlenmesinde, uyum ve denge çok önemlidir. Motif veya motifler, ardi ardına, simetrik olarak, bir noktadan çıkarak ya da geometrik biçimler içeresine yerleştirerek düzenleme yapabilir.

2.6. Kalıp Hazırlama

Kalıp hazırlarken ilk önce, ürünün birebir ölçülerinde parşömen kâğıdı hazırlanır. Kâğıt üzerinde desen, kompozisyon ve kenar temizleme tekniğı oluşturulur.

2.7. Renklendirme



Hazırlanan desenin kalıp üzerinde, işleme tekniğine, desene, kumaşa ve zevke uygun olarak kuru kalem ve ya guvaş boya ile renklendirilir.

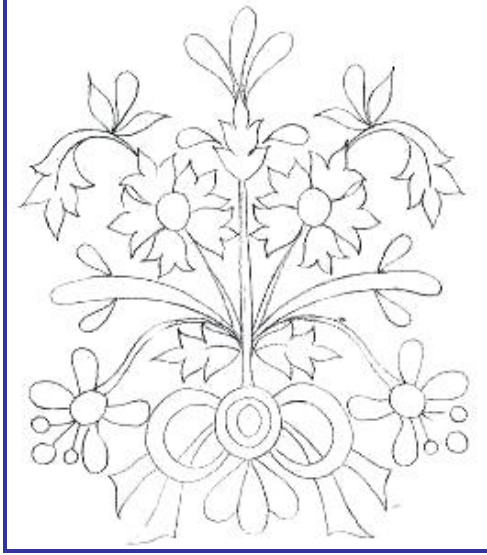


2.8. Açık Koyu


Desenin ışık alan yerleri açık, koyu olan yerleri ise gölge ile renklere tonlama yaparak desene derinlik verebiliriz.

UYGULAMA FAALİYETİ

Eski İşleme Desenini Modernize Etme

İşlem Basamakları	Öneriler
<p>Ø Eski işlemlerle ilgili araştırma yapınız.</p>	<p>Ø Müzelerden, antikacılardan ve dergilerden araştırma yapabilirsiniz.</p>  <p>Resim 2.2</p>
<p>Ø Desen çiziminde kullanılan araç gereci hazırlayınız.</p>	<p>Ø Uygun araç gereç kullanınız.</p>
<p>Ø Orijinal deseni çiziniz.</p>	<p>Ø Ürün üzerinden olduğu gibi çiziniz.</p>  <p>Şekil 2.1</p>
<p>Ø Çizdiğiniz deseni modernize ediniz.</p>	<p>Ø Modernize ederken, desen karakterinin bozulmamasına dikkat ediniz.</p>

	 <p style="text-align: center;">Şekil 2.2</p>
<p>Ø Modernize edilen desenden kompozisyon oluşturunuz.</p>	<p>Ø Motifi bir bütün oluşturacak şekilde düzenleyiniz.</p>  <p style="text-align: center;">Şekil 2.3</p>
<p>Ø Kompozisyonu kalıp üzerine çiziniz.</p>	<p>Ø Kalıbı doğru ölçülerde hazırlayınız.</p>  <p style="text-align: center;">Şekil 2.4</p>

<p>Ø Deseni renklendiriniz.</p>	<p>Ø Renk uyumuna dikkat ediniz.</p>  <p>Şekil 2.5</p>
---------------------------------	--

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Kontrol Listesi

Uygulama faaliyetinde, yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz ya da arkadaşlarınızla değiştirerek değerlendiriniz.

İşlem Nu	Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1	Eski işlemlerle ilgili araştırma yaptınız mı?		
2	Desen çiziminde kullanılan uygun araç gereci hazırladınız mı?		
3	Ürün üzerinden orijinal deseni çizdiniz mi?		
4	Desenin karakterini bozmadan modernize ettiniz mi?		
5	Kompozisyonu oluşturduunuz mu?		
6	Deseni kalıba çizdiniz mi?		
7	Renklendirmede, açık koyu, ışık gölge kullandınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrarlayınız. Cevaplarınızın tamamı evet ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ- 3

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında, işleme tekniklerine göre, desen çizebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Ø İşleme tekniklerinin desen özelliklerini araştırınız.

3. İŞLEME TEKNİKLERİNE GÖRE DESEN ÇİZME

3.1. Desen Araştırması

Her işleme tekniğinin desen özelliği farklıdır. Herhangi bir desene, istediğimiz işleme tekniğini uygulayamayız. İşlenecek deseni seçerken işleme tekniğine, kumaşa, kullanılacak yere ve zevke uygun olmasına dikkat edilmelidir.

Desen araştırması yaparken faydalanılacak kaynaklar şunlardır.

- Ø Tabiatan (çiçek, ağaç, böcek gibi),
- Ø Geometrik şekillerden (üçgen, kare, daire gibi),
- Ø Çizilmiş desenlerden, desen kitaplarından,
- Ø Eski Türk işlemlerinden,
- Ø İşlenmiş ürünlerden,
- Ø Halı, kilim, kumaş vb. desenlerinden.

3.2. Desen Çiziminde Kullanılan Araç Gereçler

Nakış kitapları, kalemler, parşömen kâğıdı, renkli boya kalemleri, cetvel, iletke, gönye, desen kitapları.

3.3. İşleme Teknikleri

3.3.1. Basit Nakış İğne Tekniklerinin Desen Özelliği



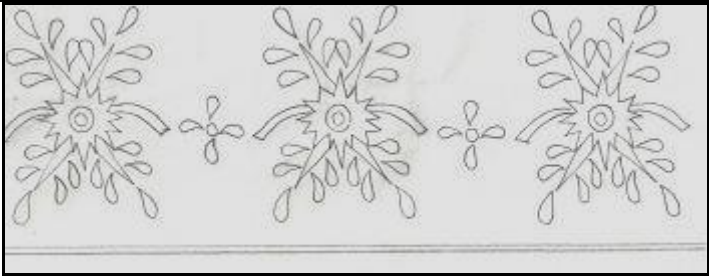
Basit nakış iğneleri, çeşitli renk ve kalınlıktaki ipliklerin, uzun, kısa, yuvarlak ve düz şekilde atılması ile işlenir. Çeşitli kalınlıktaki kumaşlar üzerine, kumaş ipliklerini sayarak veya kumaş üzerine çizerek uygulanır. Geniş yüzeyli olmayan her desen üzerine uygulanabilir. Desenlerde çok ince detay bulunmaz. Sayılabilen kumaşlar üzerine uygulandığında desen kaygısı olmaz.



Resim 3.1:Kese

UYGULAMA FAALİYETİ

Basit Nakış İğne Teknikleri Deseni Hazırlama

İşlem Basamakları	Öneriler
Ø Desen araştırması yapınız.	Ø Basit nakış iğne tekniklerine uygun desen olmasına dikkat ediniz.  Resim 3.2
Ø Deseni çiziniz.	Ø Çizginin net olmasına dikkat ediniz.  Şekil 3.1
Ø Kompozisyon oluşturunuz.	 Şekil 3.2
Ø Deseni renklendiriniz.	Ø Renk uyumuna dikkat ediniz.



Şekil 3.3

3.3.2. Türk İşinin Desen Özelliği

Türk işi iğneleri desen özelliğine göre, sayılarak veya çizilerek uygulanır. Desen için genellikle tabiattan faydalanılır. En fazla kullanılan desenler çiçek (lale, gül, yasemin, karanfil, şeftali çiçeği, narçiçeği), yaprak, ağaç (selvi, çam, çınar, söğüt), meyve (nar, üzüm, karpuz, armut) ve geometrik desenlerdir.






Resim 3. 3:Türk işi

UYGULAMA FAALİYETİ

Tür İş Deseni Hazırlama

İşlem Basamakları	Öneriler
Ø Desen araştırması yapınız.	Ø Türk işi tekniğine uygun desen araştırınız. 
Ø Deseni çiziniz.	Ø Deseni sert kurşun kalemle (HB) net çiziniz.

Resim 3.4

	 <p style="text-align: center;">Şekil 3.2</p>
<p>Ø Kompozisyon oluşturunuz.</p>	 <p style="text-align: center;">Şekil 3.3</p>
<p>Ø Deseni renklendiriniz.</p>	<p>Ø Renklendirme yaparken tonlamaya dikkat ediniz.</p>  <p style="text-align: center;">Şekil 3.4</p>

3.3.3. Hesap İşinin Desen Özelliği




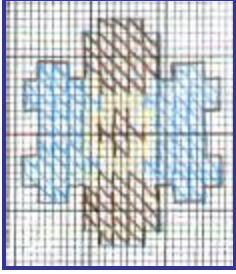
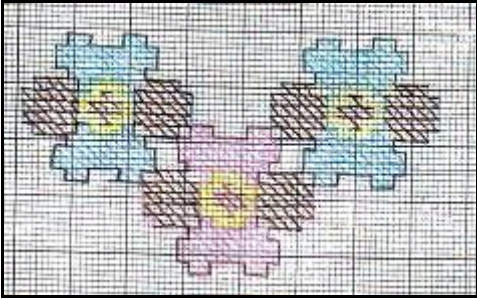
Resim 3.5

Hesap işi tekniği, ipliği sayılabilen kumaşlar üzerine, sayılarak işlenir. Desenlerde genellikle geometrik şekiller, hayvan resimleri, çiçekler, ağaçlar ve meyvelerden faydalanılmıştır.

UYGULAMA FAALİYETİ

Hesap İşİ Deseni Hazırlama

İşlem Basamakları	Öneriler
Ø Desen araştırması yapınız.	Ø Hesap işi tekniğine uygun desen araştırması yapınız.  Resim 3. 6
Ø Deseni çiziniz.	Ø Deseni milimetrik kâğıda renkli kalemle çiziniz.

	 <p data-bbox="1007 591 1128 622">Resim 3. 6</p>
<p data-bbox="256 658 655 689">Ø Kompozisyon oluşturunuz.</p>	 <p data-bbox="1007 1003 1128 1034">Resim 3.7</p>

UYGULAMA FAALİYETİ



3.3.4. Maraş İşinin Desen Özelliği

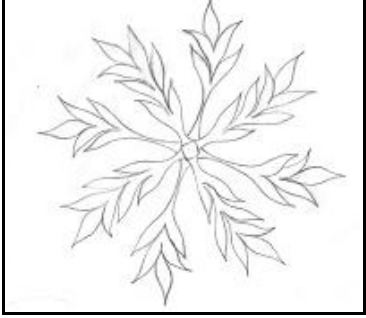
Maraş işi deseni, yuvarlak hatlı, birbirine bağlantılı şekillerden oluşmuştur. Stilize edilmiş düz hatlı desenler kullanılır. Beyaz iş desenlerinden faydalanılır.



Resim 3.8

Maraş İşi Deseni Hazırlama

İşlem Basamakları	Öneriler
Ø Desen araştırması yapınız.	Ø Maraş işi tekniğine uygun desen olmasına dikkat ediniz.  Resim 3.9
Ø Deseni çiziniz.	Ø Net çizgi çiziniz. Ø Yuvarlak hatlarda şablon kullanınız.  Şekil 3.10

Ø Kompozisyon oluşturunuz.	 <p style="text-align: center;">Şekil 3.11</p>
Ø Deseni renklendiriniz.	Ø Fona uygun renklendirme yapınız.

3.3.5. Çin İğnesinin Desen Özelliği


Çin iğnesi tekniği desenin yüzeyini tamamen kapatan renkli bir işlemdir. Desen için, günlük yaşantılardan, doğadan ve efsanelerden faydalanılabilir. Büyük geniş yüzeyli desenler tercih edilir. Renkler doğadan olduğu gibi kopya edilmiştir.






Resim 3. 12

Çin İğnesi Deseni Hazırlama

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
Ø Desen araştırması yapınız.	Ø Çin iğnesi tekniğine uygun desen araştırınız. 
Ø Deseni çiziniz.	Ø Çizgilerin net olmasına dikkat ediniz.

Resim 3.13

	 <p>Şekil 3.14</p>
Ø Kompozisyon oluşturunuz.	 <p>Şekil 3.15</p>
Ø Deseni renklendiriniz.	Ø Renklendirirken tonlama yapınız.  <p>Şekil 3.16</p>




3.3.6. Aplikenin Desen Özelliği

Aplike tekniğinde ayrıntısı fazla olmayan, düz hatlı, geniş yüzeyli desenler kullanılır. Stilize edilmiş çiçek ve yaprak desenleri, geometrik şekiller, çocuk ve hayvan resimleri gibi desenlerden faydalanılır.



UYGULAMA FAALİYETİ

Aplike Deseni Hazırlama

İşlem Basamakları	Öneriler
Ø Desen araştırması yapınız.	Ø Aplike tekniğine uygun desen araştırınız.  Resim 3.18
Ø Deseni çiziniz.	Ø Deseni net çiziniz.  Şekil 3.19
Ø Kompozisyon oluşturunuz.	 Şekil 3.20

Ø Deseni renklendiriniz.	Ø Fona uygun renklendirme yapınız.

3.3.7. Beyaz İşin Desen Özelliği


Beya iş tekniği birbirine bağlantılı, yuvarlak hatlı çiçek ve yaprak desenlerinden oluşur.




Resim 3. 21

Beyaz İş Deseni Hazırlama

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
Ø Desen araştırması yapınız.	Ø Beyaz iş tekniğine uygun desen araştırınız. 
Ø Kompozisyon oluşturunuz.	Resim 3.22

<p>Ø Deseni çiziniz.</p>	<p>Ø Deseni net çiziniz.</p>  <p>Şekil 3.23</p>
--------------------------	---

3.3.8. Antep İşinin Desen Özelliği


Antep işi iplik sayılarak ve çekilerek yapılır. Kumaşın iplikleri sayılarak uygulandığından geometrik formlarda kumaşa desen çizme kaygısı yoktur. Desenleri genelde geometrik şekillerden oluşur. Beyaz iş ve Türk işi desenlerinden de faydalanılır.

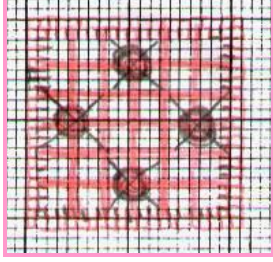


Resim 3. 24

Antep İşi Deseni Hazırlama

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
Ø Desen araştırması yapınız.	Ø Antep işi tekniğine uygun desen araştırınız.  Resim 3.25

<p>Ø Deseni çiziniz.</p>	<p>Ø Deseni milimetrik kâğıda uygulayacağınız renklerde çiziniz.</p>  <p>Şekil 3.26</p>
<p>Ø Kompozisyon oluşturunuz.</p>	

UYGULAMA FAALİYETİ


3.3.9. Kordon Tutturma ve Astragan İşinin Desen Özelliği

Küçük, geometrik, düz ve yuvarlak hatlı desenlere uygulanır. Dallarda kıvrımlarda, sap ve damarlarda kordon tutturma, çiçek ve yuvarlak hatlarda ise astragan tekniği kullanılır.

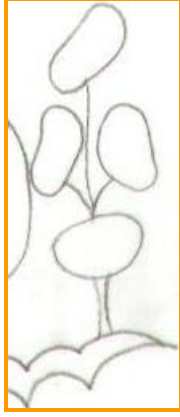
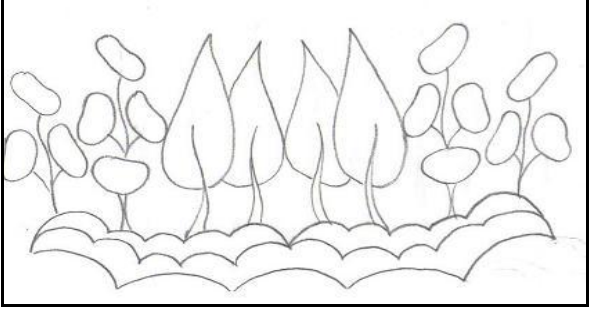
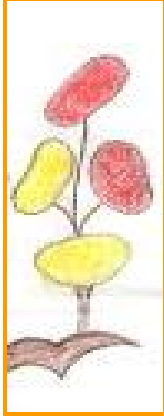


Resim 3.27

Kordon Tutturma ve Astragan İşinin Hazırlama

İşlem Basamakları	Öneriler
Ø Desen araştırması yapınız.	Ø Kordon tutturma ve astragan işi tekniğine uygun desen olmasına dikkat ediniz. 
Ø Deseni çiziniz.	Ø Deseni net çiziniz.

Resim 3.28

	 <p>Şekil 3.29</p>
Ø Kompozisyon oluşturunuz.	 <p>Şekil 3.30</p>
Ø Deseni renklendiriniz.	Ø Renk uyumuna dikkat ediniz.  <p>Şekil 3.31</p>

3.3.10. Kum İğnesinin Desen Özelliği


Nakışta kullanılan bütün desenlerde kum iğnesi tekniği uygulanabilir. Kıvrımlı, düz, geometrik ve yuvarlak hatlı desenlerde kullanılabilen bir tekniktir.





Resim 3. 32

Kum İğnesi Deseni Hazırlama

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
Ø Desen araştırması yapınız.	Ø Kum iğnesi tekniğine uygun desen araştırınız.  Resim 3.33
Ø Deseni çiziniz.	Ø Yuvarlak hatlarda şablon kullanınız.

	 <p>Şekil 3.34</p>
Ø Kompozisyon oluşturunuz.	
Ø Deseni renklendiriniz.	Ø Renk uyumuna, tonlamaya dikkat ediniz.  <p>Şekil 3.35</p>

3.3.11. Pul Boncuk Dikiş Tekniklerinin Desen Özelliği


Motif veya su halinde işlenir. İşlenecek eşyanın bütün yüzeyini kaplayabilir. Beyaz iş aplike, çin iğnesi, basit nakış iğneleri gibi nakış desenlerinden faydalanılır.




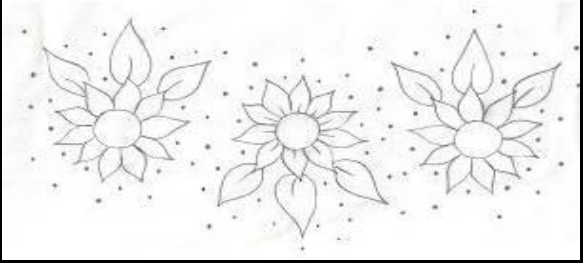
Resim 3.36

UYGULAMA FAALİYEĞİ

Pul Boncuk Dikiş Deseni Hazırlama

İşlem Basamakları	Öneriler
Ø Desen araştırması yapınız.	Ø Pul boncuk dikiş tekniklerine uygun desen araştırması yapınız. 
Ø Deseni çiziniz.	Ø Deseni çiziniz.

Resim 3. 37

	 <p>Resim 3.38</p>
Ø Kompozisyon oluşturunuz.	 <p>Resim 3.39</p>
Ø Deseni renklendiriniz.	Ø Renk uyumuna dikkat ediniz.

3.4. Renklendirme

İşleme tekniğine, desen özelliğine, kullanım yerine ve zevkinize uygun guvaş boya veya kuru kalem ile gerekli yerlerde tonlamaları gösteren renklendirme yapabilirsiniz.

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Kontrol Listesi

Uygulama faaliyetinde yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz ya da arkadaşlarınızla değişerek değerlendiriniz.

İşlem Nu	Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1	Basit nakış tekniğine uygun desen araştırması yaptınız mı?		
2	Deseni çizdiniz mi?		
3	Renk uyumuna dikkat ettiniz mi?		
4	Türk işi tekniğine uygun desen araştırması yaptınız mı?		
5	Deseni çizdiniz mi?		
6	Kompozisyon oluşturduunuz mu?		
7	Renklendirirken tonlama yaptınız mı?		
8	Hesap işi tekniğine uygun desen araştırması yaptınız mı?		
9	Deseni milimetrik kâğıda renkli kalemlerle çizdiniz mi?		
10	Maraş işi tekniğine uygun desen araştırması yaptınız mı?		
11	Deseni çizdiniz mi?		
12	Kompozisyon oluşturduunuz mu?		
13	Renklendirme yaptınız mı?		
14	Çin iğnesi tekniğine uygun desen araştırdınız mı?		
15	Deseni net çizdiniz mi?		
16	Renklerde tonlama yaptınız mı?		
17	Aplike tekniğine uygun desen araştırması yaptınız mı?		
18	Deseni çizdiniz mi?		
19	Kompozisyon oluşturduunuz mu?		

20	Fona uygun renklendirme yaptınız mı?		
21	Beyaz iş tekniğine uygun desen araştırması yaptınız mı?		
22	Deseni net çizdiniz mi?		
23	Antep işi tekniğine uygun desen araştırması yaptınız mı?		
24	Milimetrik kâğıda renkli boya kalemleriyle çizdiniz mi?		
25	Blonya ve astragan işi tekniğine uygun desen araştırdınız mı?		
26	Deseni net çizdiniz mi?		
27	Kompozisyon oluşturduunuz mu?		
28	Renk uyumuna dikkat ettiniz mi?		
29	Kum iğnesi tekniğine uygun desen araştırdınız mı?		
30	Deseni çizdiniz mi?		
31	Kompozisyon oluşturduunuz mu?		
32	Renklendirmede renk uyumuna dikkat ettiniz mi?		
33	Pul boncuk dikiş tekniklerine uygun desen araştırdınız mı?		
34	Deseni net çizdiniz mi?		
35	Kompozisyon oluşturduunuz mu?		
36	Renk uyumuna dikkat ettiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrarlayınız. Cevaplarınızın tamamı evet ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ- 4

AMAÇ

Öğrenme faaliyetinde kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında ürüne uygun desen çizebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Ø Ürün araştırması yapınız.
- Ø Ürün çeşitlerine uygun kompozisyon ve kalıp tasarımlarını inceleyiniz.

4. ÜRÜNE UYGUN DESEN ÇİZME

4.1. Nakışlı Ürün Çeşitleri

İşleme, değişik materyaller üzerine yine değişik materyallerle düz veya kabarıkdeğişik iğne teknikleri ile süslemelere denilmektedir. Dekoratif eşyalar, giyim ve tekstil alanlarına kadar oldukça geniş bir ürün çeşidinin üzerine uyulanabilir. Bunların belirlenmiş standart bir ölçüsü yoktur. Kullanım yerine, zamana, ihtiyaca, kişinin zevkine ve günün modasına göre değişik boyutlarda ürünler ouşturulmaktadır.



Resim 4.1

4.1.1. Dekoratif Örtüler ve Ürünler

Ev içerisinde kullanılan aksesuarlarıdır (mobilya örtüleri, koltuk şalları, yatak takımları, dekoratif yastıklar, panolar, abajurlar, mücevher kutuları vb.gibi). Modaya, zevke ve ihtiyacı kaşlamak amacı ile kullanılan eşya çeşidine göre istenilen ölçülerde hazırlanabilir. Kare, dikdörtgen, yuvarlak, oval ve üzerine yapılacak materyalin şekline uygun şekillerde düzenlenebilir.

4.1.2. Giyim ve Aksesuarları

Giyim ve aksesuarlarda ölçüler, kişinin vücut yapısına, zevkine ve modağa göre değişmektedir. Etek, ceket, pantolon, ayakkabı, çanta, şapka, fular, şal, takı gibi.

4.1.3. Ev Tekstili

Ev tekstili içerisine, dekoratif yastık ve minderler, perdeler, yatak örtüleri gibi ürünler girmektedir. Burada da ürünlerin ölçüleri, evin fiziki durumuna, günün modasına, kişinin zevkine ve ihtiyaca göre değişmektedir.

4.2. Kalıp Hazırlama

Kalıp hazırlama, yapılması düşünölen ürünün kumaş vb. malzemenin kesiminde kullanmak ve bitmiş şeklini görmek amacıyla yapılan ön hazırlıktır. Ürünün belirlenen ölçülerde ve şekilde parşömen kâğıdına hazırlanmasıdır. Kumaş ziyanını önlemek ürünün bitmiş ölçüsünü görebilmek için gereklidir.

4.3. Kompozisyon

Kompozisyon, hazırlanan deseni, ürün kalıbına yerleştirme aşamasıdır. Kompozisyon kurallarına uygun, bir bütün oluşturacak şekilde desenin kalıba yerleştirilmesidir.

4.4. Renklendirme

Yapılacak ürüne, desene, tekniğe, zevke ve alt yapıda kullanılacak malzemenin rengine uygun olarak guvaş boya ve renkli kuru kalem ile renklendirme yapılmasıdır.

UYGULAMA FAALİYETİ

Ürüne Uygun Desen Çizme

İşlem Basamakları	Öneriler
Ø Yapacağınız ürünü tespit ediniz.	Ø Kullanım alanına göre tespit ediniz.
Ø Ürünün ölçülerini belirleyiniz.	Ø Ölçülerin doğru olmasına dikkat ediniz.
Ø Kalıp hazırlayınız.	Ø Kalıbın ürünün ölçülerinde olmasına dikkat ediniz.
Ø Desen araştırması yapınız.	Ø Kullanacağınız yere ve yapacağınız ürüne uygun teknikte desen araştırınız.
Ø Desen çiziminde kullanılan araç gereci hazırlayınız.	Ø Uygun araç gereç kullanınız.
Ø Kompozisyonu oluşturunuz.	Ø Deseni, kullanım alanına kumaşa ve zevkinize uygun yerleştiriniz.
Ø Deseni kalıba çiziniz.	Ø Çizginin net olmasına dikkat ediniz. Yuvarlak alanlarda şablon kullanınız.
Ø Deseni renklendiriniz.	

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

Kontrol Listesi

Uygulama faaliyetinde, yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz ya da arkadaşlarınızla değişerek değerlendiriniz.

İşlem Nu	Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1	Yapacağınız ürünü tespit ettiniz mi?		
2	Ürünün ölçülerini belirlediniz mi?		
3	Kalıp hazırladınız mı?		
4	Desen araştırması yaptınız mı?		
5	Uygun araç gereç kullandınız mı?		
6	Kompozisyon oluşturduunuz mu?		
7	Deseni kalıba çizdiniz mi?		
8	Deseni renklendirdiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrarlayınız. Cevaplarınızın tamamı evet ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

OBJEKTİF TESTLER (ÖLÇME SORULARI)

Modül ile kazandığınız bilgi becerileri aşağıdaki soruları cevaplandırarak belirleyiniz.

1. Büyüklük, nicelik, derece bakımından iki şey arasında, ya da parça ile tüm arasında bulunan bağıntının karşılaştırılması.....dır.
2. Renk kaygısı olmaksızın nesnelere biçimlerini canlandıran resime.....denir.
3. Kompozisyonda en önemli unsur, parçaların bir bütün oluşturması, parçaların birbirine uyumsuz ve yabancı olmasıdır.
A) Doğru B) Yanlış
4. Renkli etüd çalışmalarında, veteknikleri kullanılır
5. Desen çiziminde kurşun kalem, kağıt, obje, boya, fırça, silgi, pergel, gönye, cetvel kullanılır.
A) Doğru B) Yanlış
6. Eski işlemlerin desenlerinden yararlanırken, bu işlemlerin desen, renk, iplik, kumaş ve işleme tekniğinin özelliklerinin bilinmesi önemlidir.
A) Doğru B) Yanlış

UYGULAMA SORUSU

Müze ve antikacılardan desen araştırması yaparak, desenin orijinalliğini bozmadan modernize ediniz. Modernize ettiğiniz deseni belirlediğiniz ölçülerdeki kalıp üzerine kompozisyon oluşturarak renklendiriniz.

İşlem Basamakları	
1.	Müze ve antikacılardan desen araştırması yapınız.
2.	Desen çiziminde kullanılan araç gereci hazırlayınız.
3.	Deseni oluşturunuz.
4.	Desenin karakterini bozmadan, zevkinize göre yeniden düzenleyiniz ve modernize ediniz.
5.	Oluşturduğunuz desenden kompozisyon hazırlayınız.
6.	Deseni kalıp üzerine çiziniz.
7.	Deseni tekniğe uygun açık koyu, ışık gölge ile renklendiriniz.

DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde, yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz ya da arkadaşlarınızla değişerek değerlendiriniz.

İşlem Nu	Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1	Müze ve antikacılardan desen araştırması yaptınız mı?		
2	Desen çiziminde kullanılan araç gereci hazırladınız mı?		
3	Taslak çizim yaptınız mı?		
4	Deseni oluşturduğunuz mu?		
5	Deseni tekniğine uygun modernize ettiniz mi?		
6	Kompozisyon hazırladınız mı?		
7	Deseni kalıp üzerine çizdiniz mi?		
8	Renklendirmede ışık gölge kullandınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa işlem basamaklarına geri dönünüz.

Bu modüldeki tüm uygulama faaliyetlerini, modülün sonundaki değerlendirme testini ve uygulama sorusunu başarı ile tamamladıysanız bir sonraki modüle geçebilirsiniz.

CEVAP ANAHTARI

MODÜL DEĞERLENDİRME CEVAP ANAHTARI

1	Ölçü ve oran
2	Desen
3	B- Yanlış
4	Kara kalem- guvaş boya- kuru kalem
5	A- Doğru
6	A- Doğru

KAYNAKÇA

- Ø ULLA THER, **Eski Türk İşlemeleri**, Yeni Çığır Kitapevi.
- Ø ETİKE Serap, **Ders Notları**.
- Ø SARI Duygu, **Yayınlanmamış Çalışmalar**, 2000- 2006.
- Ø KORKUSUZ YÜKSEL Süheyla, **Nakış**, Temel Ders Kitabı, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul1980.
- Ø MEGEP, Alan ve Dal Modülleri,2006
- Ø ATALAY Sevda, **Yayınlanmamış Çalışmalar**,2004- 2006
- Ø KOÇAK Erhan, **Yayınlanmamış Çalışmalar**,2006